

Aan het Algemeen Bestuur van de GRS
Postbus 619
3300 AP Dordrecht
Cc Marije Klink

Datum: 4 november 2024
Betreft: Advies Wachtlijsten maatwerkvoorzieningen Wmo

Geacht bestuur.

1. De vraagstelling in de notitie

Hoewel niet geheel duidelijk, lijkt de vraag van de notitie te zijn of het mogelijk is de wachtlijsten (met name bij de aanbieders van huishoudelijke ondersteuning) te doen verdwijnen.

Naast een voorstel om kennis te nemen van de notitie (wat ons betreft is dat prima) worden aan het bestuur van de GRs twee voorstellen gedaan (we hebben deze maar even in gewone taal omgezet):

- a. Hoe lost de hulpvrager zijn probleem op als hij lang op die hulp moet wachten (vooral huishoudelijke ondersteuning) en wat vindt hij daarvan?
- b. Is het verstandig om sommigen voorrang te geven: de één kan wellicht langer wachten dan de ander. De vraag is dan: wie krijgen voorrang?

Wij beginnen met het slot van de notitie waarin twee interessante kanttekeningen staan (ook maar even in onze woorden):

- a. We kunnen er pagina's over volschrijven, maar wachtlijsten zijn er nu eenmaal en de gemeente kan er vrijwel niets aan doen. Verder hebben we gemerkt dat de hulpvragers kennelijk in staat zijn alternatieven te bedenken of te regelen voor een beperkte periode.
- b. Het effect van voorrang geven lost de wachtlijstproblemen niet op; je bent alleen wat eerder aan de beurt als je 'urgent' bent en de anderen moeten dan langer wachten. Aan prioriteren zit extra werk, zo'n 3 fte.
Een curieuze toevoeging is ook dat 'dit geen besparingen oplevert'. Gaat dit voorstel dan ook over besparingen?

De conclusie kan dan als volgt luiden: 'Wachtlijsten? Jammer, maar wen d'r maar aan.'

Die conclusie zou ons als Adviesraad niet tot tevredenheid stemmen. Het gaat immers om een fenomeen dat we eerder niet in deze vorm tegenkwamen. Voor de hulpvrager is het vervelend om lang te moeten wachten. Dit probleem speelt overigens ook in bijvoorbeeld de (gewone) gezondheidszorg en in de GGZ en wellicht is het daar problematischer.

2. Oorzaak wachtlijsten

De vraag in het rapport is: wat zijn de oorzaken van de wachtlijsten bij de Wmo? Als je die kent, kun je immers kijken of je er wat aan kunt doen.

In het rapport worden er twee genoemd.

De eerste: oorzaken bij de aanbieders (personeelstekorten, ziekteverzuim, te lage salarissen,...).

De tweede: een autonoom toenemende hulpvraag als gevolg van de vergrijzing.

Wij hebben begrepen dat er nog een oorzaak is:

De derde: de afschaffing van de eigen bijdrage en de invoering van het abonnementstarief. Hierdoor is het aantal cliënten toegenomen.

Verder sluiten wij niet uit dat nog een vierde oorzaak zich aandient: de invoering van de bandbreedte in plaats van resultaatgericht beschikken, zou wel eens tot extra ondersteuningstijd kunnen zorgen.

We gaan nu maar voorbij aan de vraag hoelang mensen daadwerkelijk op hulp moeten wachten. Terecht wordt gesteld dat de wachtlijsten vervuld zijn en mensen zich soms bij meerdere aanbieders inschrijven. Bovendien lezen wij dat er ook een wachtlijst is bij de behandeling van de meldingen. De meldingsprocedure die moet leiden tot een maatwerkvoorziening duurt momenteel kennelijk ook al heel erg lang. Dat kan de gemeente/SDD hopelijk wel beïnvloeden!

3. Kan de gemeente hier iets aan doen?

Wachtlijsten zijn vervelend voor de ondersteuningsvrager en dus is de vraag: kan de gemeente er iets aan doen?

1. Uiteraard kan de SDD proberen mensen met een uitkering of vanuit Drechtwerk in te zetten voor ondersteunende (Wmo)activiteiten. Feitelijk gebeurt dat al bij de Hopper, bij de was- en strijkservice en wellicht is meer mogelijk. Het kan een deel van het probleem oplossen, dus: doen!, maar het is een beperkt deel. Verder is het personeelsprobleem iets dat de aanbieders moeten oplossen. De gemeente zou wel kunnen proberen om de hoeveelheid werk terug te dringen zodat meer mensen met dezelfde hoeveelheid personeel geholpen kunnen worden. Zie de volgende paragraaf.
2. De vergrijzing. Daar zou eens wat uitvoeriger naar gekeken moeten worden. De groep 65+'ers neemt toe en de ouderen bereiken een steeds hogere leeftijd ('dubbele vergrijzing'). Gemiddeld blijven ouderen steeds langer gezond. De toename van het aantal 65+'ers zal onzes inziens niet tot een evenredige toename van de Wmo-vraag leiden. Sterker nog: er ontstaat een steeds groter potentieel gezonde en fitte (powerfulle) gepensioneerden die wat voor anderen kunnen betekenen. En waarom wordt nog steeds de grens van 65 jaar gehanteerd? Deze overwegingen kunnen het best betrokken worden bij de landelijke discussie over de houdbaarheid van de Wmo.
3. Het weer invoeren van een eigen bijdrage volgens het huidige voorstel, gaat niet echt helpen, zo is de verwachting. Hier is de landelijke politiek aan zet.
4. Dat resultaatgericht beschikken niet meer is toegestaan, is een juridisch feit, wat je er ook van vindt. De politieke wil moet landelijk ontstaan om de wet zodanig te formuleren dat uiteindelijk het resultaat telt en niet het aantal uren.

4. Wat kan de gemeente wel doen?

Terecht vraagt de notitie aandacht voor mogelijkheden om de hulp/ondersteuning *efficiënter* te regelen. Ofwel: in minder tijd. (Als de CRvB dat maar goed vindt....)

Een ondersteuner die adressen heeft dicht bij elkaar, is minder reistijd kwijt dan iemand die een langere verplaatsingen heeft. Een aanbieder kan efficiënter werken als het volume (hoeveelheid cliënten) groot is. We zijn echter een voorstander van keuzevrijheid, dus de mogelijkheden zijn wat dit betreft beperkt. En de Drechtsteden is gelukkig niet een erg uitgestrekt gebied.

Het inzetten van technologische hulpmiddelen (innovaties) verdient meer aandacht. Daar is niets mis mee. Het kan het werk van een huishoudelijk medewerker verlichten en niet overbodig maken.

Powerful ageing is – zo wordt verwacht – een goede manier om huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo uit te stellen. Het is daarmee feitelijk een preventief middel: houd mensen zo lang mogelijk fit om zelf actief te kunnen blijven.

Met andere woorden: zoek naar mogelijkheden om meer mensen te kunnen helpen met evenveel medewerkers.

5. Voorrang voor urgente gevallen?

Dit is de moeite van een nadere verkenning waard. Het is namelijk denkbaar dat bij bepaalde (groepen) mensen het probleem van benodigde ondersteuning urgent is. Je moet dan proberen in beeld te krijgen wat de kenmerken van deze personen zijn. Met een term als 'kwetsbaar' kom je niet zo ver, want misschien beschikt die persoon wel over een netwerk dat de problemen voor hem/haar tijdelijk kan oplossen.

Het kan zijn dat dit bij de behandeling van een melding moeilijk te beoordelen is. Immers de proef op de som is de situatie dat je bijv. vier maanden moet wachten op hulp: wordt dat in jouw geval daadwerkelijk geregeld (zoals dat bij velen in coronatijd geregeld is)?

Wellicht hebben de consultants die de meldingen beoordelen, hier meer inzicht in. Vraag hun of er heldere, vooraf te definiëren criteria zijn om te beoordelen of er sprake is van een urgente situatie die voorrang behoeft.

Dat zo'n beoordeling 3 fte's zou moeten kosten, lijkt ons een slag in de lucht.

Als er redenen én goede mogelijkheden zijn om te werken met urgentie, spelen personele en financiële overwegingen uiteraard ook een rol. Een afweging dient integraal te zijn.

6. Samenvattend advies

1. Ga geen dingen doen die nergens toe leiden.
2. Probeer zo spoedig mogelijk de eigen (SDD-)wachtlijsten weg te werken.
3. Wees samen met de aanbieders actief in het efficiënter maken van de werkprocessen (innovatie!) zonder in te leveren op kwaliteit.
4. Blijf (lokaal!!) inzetten op preventie (uitstel van hulp/ondersteuning) en het activeren van de samenleving (zorg voor elkaar).
5. Ga na of het mogelijk is te definiëren wat 'urgent' betekent, zodat overwogen kan worden of een urgentieregeling wenselijk en goed uitvoerbaar is.

Met vriendelijke groet, namens de Regionale Adviesraad Sociaal Drechtsteden,

A.T. (Aaike) Kamsteeg, voorzitter.